

sve druge izgovaraju najrazličitije životinje. Neobično, kažemo. Molitva je, naime, stav samo razumna, svjesna bića. Molitva je razgovor s Bogom, uspostavljanje veze s Izvorom postojanja. Moliti zato može u prvom redu čovjek. U tom kontekstu shvatljiva je ova zbirka. Ona nam pruža doživljaj odnosa životinjskog svijeta prema Bogu. No, to nije doživljaj životinja, nego čovjeka. Čovjek moli preko životinja, zapravo on moli u ime životinja. Teološki je to osnovano, jer »znamo da sva stvorenja zajedno uzdišu i da se sva skupa nalaze u porođajnim mukama sve dosad. Jer, cjelokupno stvorenje ustrajno iščekuje objavljivanje sinova Božjih — stvorenje naime bijaše podvrgnuto ispraznosti... u nadi da će se i samo stvorenje osloboditi ropstva raspadljivosti da sudjeluje u slobodi slave djece Božje«. Upravo to propinjanje životinja za slobodom i otkupljenjem nastoji izraziti ta pjesnikinja u molitvama ovdje sabranim.

Knjiga ima dva dijela. To su u stvari dvije zbirke pjesama koje su ovdje stopljene u jedno. Same molitve ili pjesme su raznobojne. Ponešto u sebi raskidane. Ne uvijek jednako izvorno nadahnute. Ponekad prekinute upravo kad očekujemo iznenađenu misao. No, zato su ponekad dragocjene kao biser. Otkriju horizonte koji su dugo u nama bili tek naslućivani. Ponekad osjetimo djetinju dušu pjesnikinje, kako ulazi u život životinje i iz nje vadi slavu Stvoritelju, ali i čovjeku otkriva bogatstvo nesvjesna života. Naravno, ponekad nas pjesme ostave prazne. Nije uvijek krivnja na njima. Čitati ih treba polagano. Vraćati se uvijek iznova njima. Doživljavati ih ne samo razumom nego i maštom i srcem. U tom pak izvanredno dobro služe ilustracije u knjizi s vrlo sugestivnim crtežima životinja. Knjiga djeluje kao veoma impresivna slikovnica.

Izdajući tu knjigu KS je ispunila jednu prazninu u duhovnom ozračju našeg podneblja.

Tomislav Ivančić

Marijan Jelinić, ŽIVOT ZA DRUGE.
Izdaje župni ured katedrale Pula,
1978, str. 176.

Knjiga »Život za druge« jest životopis dvadeset i trogodišnjeg mladića iz Istre, Egidija Bulešića. Pisac tog životopisa, istarski župnik Mari-

jan Jelinić, smatra da su u tom mladiću mladi našeg vremena dobili svoj putokaz. Egidije, naime, može biti uzor kako se vladati prema braći i sestrama te prema kolegama, kako raditi i studirati, kako se odmarati i veseliti, kako vjerovati, trpjeti i ljubiti. Jednom riječju: kako živjeti i kako umrijeti, odnosno kako biti sretan. U Italiji je prodano oko sto tisuća primjeraka životopisa tog mladića. Autor tog djela, inače prijatelj i poznanik Egidijevih rođaka i prijatelja, ponukan je tom glasovitošću Egidijevom, zatim osjećajem da suvremeni radnici traže i u takvim ljudima uzore te napokon time, što je riječ o našem čovjeku »kojega stranci više znaju cijeniti nego mi«, da i našem čitateljstvu pruži detaljniji životopis tog vjernički uzorna mladića.

Knjiga nije pisana tematski nego faktografski. Autor nije išao za tim da prikaže ono u čemu je ili bi mogao Egidije biti uzor, nego je slijedio gotovo dan za danom njegov život. U sklopu tog svagdašnjeg i nimalo neobičnog života jednog mladića pomalo blijedo izlazi ono što je autor htio malo »glasnije« izreći. Možda je u tome inače nedostatak mnogih tradicionalnih životopisa. Iako je bez tog svagdašnjeg okvira teško pokazati ono nesvakidašnje, milosno i specifično u životu vjerskih uzora, ipak baš ta svagdašnjica opisana, skriva vidik prema onome što Bog progovara ne samo tom čovjeku nego svima koji dođu s njim u dodir. Mnogstvo materijala, naime, kao da upije u sebe i učini nevidljivim ono izvanredno. Nije i ne mora biti cio čovjekov život znak odozgo. Znakovitost se obično događa u nekom trenutku života ili nekom periodu. Taj period onda baci praštajuće svjetlo na prošli život i odlučuje o novosti i znakovitosti budućeg. Da bi se stoga pravilno prikazao uzor u vjeri potrebno se usredsrediti baš na tu znakovitost koju Bog čini u pojedinim ljudima. Ne treba uvijek tražiti razloga za svetost u čovjekovu djetinjstvu, ili čak prije toga, jer ona kolikogod može biti potpomognuta okolinom, nije ništa nasljedno, nego slobodan Božji dar.

Prema onome kako nam prikazuje M. Jelinić, Egidije je imao bogat život. Sin radnika, rođen u Puli, poći će i sam očevim putem. Bit će naučnik, a onda i mornar. Osjetit će što je nezaposlenost, što je rad i studij, što štrajk i revolucija, što mladost i

na kraju što je bolest. Sudjelovao je u različitim vjerskim društvima, rastao u vjeri, bio vođa mladih koga su nazivali »sveti mornar«. Njegova smrt bit će preokret u vjeri i zvanju za mnoge koji su ga poznavali. Miris njegova života osjeća se osobito u krajevima gdje je živio i autor smatra da je taj miris vrijedan da ga očute i mnogi naši mladi suvremenici.

Na kraju knjige uz literaturu autor je dao i foto-prilog iz života tog mladog uzornog vjernika.

Već naslov knjige »Život za druge« mnogo govori. Puna opravdanost knjige moći će se pokazati tek u budućnosti. A ta opravdanost vjerujemo postoji, i dana u suvremenom obliku, gotovo se nameće.

Tomislav Ivančić

Žarko Brzić (sastavio), NADE I OHRABRENJA. Poruke pronicavih umova čovječanstva. Izdao: Filozofsko-teološki institut DI, Zagreb 1978 Str. 222.

Ovaj zbornik tekstova raznih autora već je peto djelo Žarka Brzića. To je tematski spretno složen niz tekstova izvađen iz djela domaćih i inozemnih književnika, teologa, duhovnih pisaca i filozofa. Nešto slično autor ovog djela učinio je u svojim prijašnjim djelima, osobito u djelu »Stazama života« (Zagreb 1959) te drugom djelu »Uzdignuta pogleda« (Zagreb 1961), obje tiskane ciklostilom. No, dok je u tim djelima, a donekle i u kasnijima, autor vodio glavnu riječ, a tekstovi mu služili kao potvrda njegovih interpretacija dotle je ovdje autor jednostavno nanizao tekstove i pustio ih da sami govore. Autor je te tekstove popratio samo jednim kraćim uvodnim razmišljanjem na početku knjige. Da tekstovi ne bi ostali samo hrpa neiskoristiva materijala pisac ih je poređao prema temama koje se čine, kao da izlaze iz tih tekstova. Tako su tekstovi podijeljeni u šest grupa prema slijedećim naslovima: Vidjeti Boga, Nastanjen među nama, U tunelu života, Nosioci blagoslova, Odgovornost trenutku i Jedini izlaz. Oni djeluju vrlo sugestivno i doista predstavljaju ohrabrenja. Ta sugestivnost osobito se osjeća u odlomcima čiji su autori pjesnici i romanopisci, a teološki tekstovi nasuprot njima djeluju odviše šturo. Neposrednost koja proizlazi iz tih izva-

daka u nekim dijelovima je malko zakočena tekstem iz koncilskih dokumenata ili Svetog pisma koji su stavljani na dnu svake grupe tekstova, jer djeluju odviše tendenciozno i time ograničavaju širinu djelovanja spomenutih tekstova. Tekstovi su inače vrlo prikladni za propovijedi i kateheze, ali i za vrlo djelotvorno duhovno štivo. Za one koji malo čitaju ili jedva poznaju literarna djela, ovaj će niz tekstova poslužiti da prodube, prošire i dijaloški postavte svoje religiozno doživljavanje.

Uvodnu riječ knjizi napisao je kard. Franjo Šeper. Na kraju knjige su bilješke o piscima čiji su tekstovi zastupljeni u ovom zborniku. Omot knjige djeluje odviše blijedo i novinarski i ne upozorava dovoljno na blago koje je unutra.

U mnoštvu teoloških knjiga i dokumenata koji preplavljaju crkveno knjižarsko tržište, ova knjiga ima svoje opravdanje i znači određenu novost i osvježenje.

Tomislav Ivančić

Josip Kribl, SLOBODA U EGZISTENCIJALNOJ FILOZOFIJI S. KIERKEGAARDA, N. BARDJAJEVA, K. JASPERSA G. MARCELA. Zagreb 1974.

Knjigu je izdao u vlastitoj nakladi. Ona predstavlja značajan prilog našoj filozofskoj literaturi i ispunjava prazninu u poznavanju egzistencijalističkih filozofa kršćanskog smjera.

Knjiga je podijeljena u dva dijela, devet poglavlja s uvodom i zaključkom. Navedeni su obilni izvori i literatura. Kribl obrađuje slobodu kod navedenih teističkih egzistencijalista a time se odmah i ograničio na obrađivanje slobode unutar određenog filozofskog gledanja. Prvi dio knjige iznosi nam izvorna mišljenja samih autora koje obrađuje pisac. U drugom dijelu Kribl pokušava raznorodne pojmove dovesti do razumijevanja i njihova pravilnog tumačenja. Na koncu se Kribl pokušava kritički osvrnuti na pitanje slobode kod tih autora služeći se skolastičkom analizom egzistencije.

U prvom poglavlju knjige Kribl prikazuje zaokruženu cjelinu egzistencijalizma kao filozofskog smjera. U drugom poglavlju konstatira da ta četiri autora egzistencijalističke filozofije smatraju da sloboda ima svoj izvor u Bogu ili Ništa. Sloboda je ne-